

25 aastat lapse õigusi Eesti Vabariigis

Loone Ots
MTÜ Lastekaitse Liit
president

Proloog

- MTÜ Lastekaitse Liit taastamine:
 - idee Postimehes, aprill 1988
 - lastearstide initsiatiivgrupp ja üleskutse “Eestimaalaps vajab abi”, juuli 1988
 - ametlik taasalgus 2.10.1988
 - eesmärk MUUTA SUHTUMIST LASTESSE
 - ja lahendada totaalajal kuhjunud probleemid

Alepõld: Mähkli muinasküla, Karula kihelkond, I at pKr



ÜRO lapse õiguste konventsioon, 1989, Eestis 20.11.1991

- Lapse igakülgne kaitse
- “...seada alati esikohale lapse huvid”
- Iga laps peab sama areneda
- Õigused: õigus puhkusele, sõna- ja süümevabadus, ühingute moodustamine...
- Õigus tervisekaitsele, kvaliteettoidule, puhtale keskkonnale
- Keeld ekspluateerida mistahes viisil
- Väga oluline: LAPSE SUBJEKTSUS

Lapsel on õigused

- Täiskasvanuks saades hakkab võtma vastutust siis, kui on harjunud seda võtma
- ehk, kui ta on lapsena olnud subjekt: mõtleja, arutleja, tegija ning vastutaja
- Tal on olnud ÕIGUSED
- Andes lapsele õigused ja teda neist teavitades suuname teda eneseväärikuse ja aktiivsuse teele

Lapse võrdsus, väärikus ja eripära

- 1993: põhiseadus
- 1993: Eesti Vabariigi lastekaitse seadus
- 1993: Koolieelse lasteasutuse seadus
- 1993: PGS – õppimine ja õpetamine
- 2009: võrdse kohtlemise seadus
- 2010: uus perekonnaseadus, uus PGS
- 2012: ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon Eestis
- 2016: uus lastekaitse seadus

Lapse väärikus, osa 2

- 2016: uus lastekaitseseadus – sõnastatud mis tahes füüsilise vägivalla keeld

Lapse hääl

- 1993: “101 last Toompeale”
- 1997: esimene uuring, kus arvamus küsiti ka lastelt
- 2000: Kogumik “Lapsed Eestis”
- jne

Õpilaste jt noorte subjektsus

- 1993: õpilaste õigused PGS-is
- 1996: MTÜ-de seadus: alaealised võivad...
- 1996: õpilasesindused
- 1998: Eesti Õpilasomavalitsuste Liit, Õpilasesinduste Liidu eelkäija
- 2002: Eesti Noorteühenduste Liit
- 2010: noortevolikogud
- 2015: õigus valida 16aastaselt KOV-i

Laps ja (ta) pere

- 1994: lapsetoetus 90 krooni kuus
- 2004: vanemahüvitise seadus
- Tasuta koolilõuna:
 - 2002 - 1. kuni 4.klassini
 - 2006 - kuni 9. klassini ja kutsehariduses
 - 2015 - gümnaasiumiastmel

Erilised lapsed

- 2012: ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon Eestis

Järelevalve ja hindamine

- 2006 Tsiviilkohtu menetluses hakkab kehtima lapse iseseisev kaebeõigus
- 2012: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring
- 2012: lasteombudsmani institutsioon
- 2015: LÕKi täiendav aruanne seati Genfis teistele riikidele eeskujuks

Süsteemselt lapse huvide nimel

- 2014: lapse õiguste ja heaolu moodul Tartu ülikoolis, loojaiks praegune ühiskonnateaduste instituut, TÜ õigusteaduskond ja MTÜ Lastekaitse Liit
- 2016: SKA lastekaitseüksus, süsteemne kogu riiki kattev võrgustik

Kurt Vonnegut,
Ameerika Humanistide
Ühingu ase- ja
aupresident



- Romaanis “Ajavärin” (1997) pakub uusi artikleid USA konstitutsiooni:
- *Artikkel XXVIII: igat vastsündinut tuleb siiralt tervitada ning tema eest hoolitseda kuni tema küpseks saamiseni.*
- *Artikkel XXX: iga inimene, kes ... kuulutatakse pühalikul üritusel täiskasvanuks, ...peab vastu võtma oma uued kohustused kogukonna... ees.*

Kverneland Ecomat 2016: viiesahaader, pöörab pinda 180°



Suur tänu teile!

Künname aga koos edasi 😊